

Měnový swap (FX swap) – spotový nákup cizí měny a její forwardový prodej

Definice kontraktu:

Kontrakt je kombinací spotového (měnového) obchodu a měnového forwardu. Jedná se o dohodu o spotovém nákupu dohodnutého množství stanovené měny spotovou valutou (obvykle do dvou pracovních dnů) za spotový kurz a současně o prodeji dohodnutého množství stanovené měny k určitému datu v budoucnosti za předem stanovený kurz.

Základní účetní zápisy:

Dle Zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. je dle §27 o derivátech účtováno v reálné hodnotě. Postupy účtování jsou blíže upraveny ve Vyhlášce č. 500/2002 Sb., v Českém účetním standardu pro podnikatele č. 009 (který se však odkazuje na Vyhlášku č. 501/2002 Sb. a České účetní standardy pro finanční instituce).

Příklad:

Společnost se rozhodla dne 29.11.2013 uzavřít se společností AKCENTA CZ měnový swap na částku 500 000 USD s datem vypořádání spotového nákupu 1.12.2013. K tomuto datu došlo k nákupu 500 000 USD od společnosti AKCENTA CZ za dohodnutý spotový kurz, který činil 19,70 Kč/USD. Dále bylo dohodnuto, že datum vypořádání forwardové části transakce (tj. společnost prodá AKCENTA CZ 500 000 USD) bude k 15.1.2014 a předem stanovený (forwardový) kurz bude 19,80 Kč/USD.

Shrnutí podmínek měnového swapu z pohledu společnosti:

	Typ transakce	Datum vypořádání	Sjednaný devizový kurz	Částka cizí měny
Nákup cizí měny	spot	1.12.2013	19,70 Kč/USD	500 000 USD
Prodej cizí měny	forward	15.1.2014	19,80 Kč/USD	-500 000 USD

Přehled devizových kurzů:

Datum	Devizový kurz ČNB	Poznámka
29.11.2013	19,60 Kč/USD	datum uzavření
30.11.2013	19,90 Kč/USD	datum účetní závěrky (alternativa 1)
1.12.2013	19,50 Kč/USD	datum vypořádání spotového obchodu
31.12.2013	20,00 Kč/USD	datum účetní závěrky (alternativa 2)
15.1.2014	20,10 Kč/USD	datum vypořádání forwardového obchodu

Účetní zachycení produktu:

Pro zachycení účetních operací byly použity syntetické účty v členění podle postupů účtování pro podnikatele. V roce 2013 byla vymezena pouze směrná účtová osnova a volba a definice příslušných syntetických účtů je v pravomoci účetní jednotky. Korunový ekvivalent dolarové části spotové transakce představuje fakticky podrozvahovou pohledávku, korunová část spotové transakce naopak podrozvahový závazek.

Den uzavření transakce – 29.11.2013:

Spotová část

V den uzavření obchodu dochází k účetnímu zachycení transakce na podrozvaze: ¹

MD 751 Pohledávky ze spotových obchodů s cizí měnou	(500 000 USD) 9 800 000
Dal 790 Pomocné účty	(500 000 USD) 9 800 000
MD 790 Pomocné účty	9 850 000
Dal 752 Závazky ze spotových obchodů s cizí měnou	9 850 000

Nevypořádaný závazek ze spotových obchodů představuje závazek společnosti zaplatit 9 850 000 Kč (500 000 USD * sjednaný spotový kurz 19,70 Kč/USD). Nevypořádaná pohledávka ze spotových obchodů představuje pohledávku společnosti obdržet 500 000 USD oceněných kurzem k datu uzavření 19,60Kč/USD.

¹ Podrozvahové zápisy nejsou z pohledu Vyhlášky č. 500/2002 Sb. vyžadovány, nicméně pro účely sestavení účetní závěrky je nutné významné podrozvahové expozice zveřejnit v příloze účetní závěrky.

Forwardová část

V den uzavření obchodu představuje korunový ekvivalent dolarové části transakce fakticky podrozvahový závazek ve výši 9 800 000 Kč (500 000 USD * kurz k datu uzavření obchodu 19,60 Kč/USD), korunová část forwardu naopak podrozvahovou pohledávku ve výši 9 900 000 Kč (500 000 USD * sjednaný kurz 19,80Kč/USD).²

MD 751 Pohledávky z termínových obchodů s cizí měnou	9 900 000
Dal 790 Pomocné účty	9 900 000
MD 790 Pomocné účty	(500 000 USD) 9 800 000
Dal 752 Závazky z termínových obchodů s cizí měnou	(500 000 USD) 9 800 000

Den účetní závěrky (alternativa 1) – 30.11.2013:

Spotová část

Nevypořádaná transakce na podrozvaze se k datu účetní závěrky (tj. k 30.11.2013) přecení aktuálním devizovým kurzem. Dle obecných účetních pravidel se mohou kurzové zisky/ztráty z tohoto přecenění zaúčtovat do výnosů/nákladů.³ Pro další informace viz samostatný příklad účtování spotové operace.

MD 751 Pohledávky ze spotových obchodů s cizí měnou	150 000
Dal 790 Pomocné účty	150 000

Forwardová část

K datu účetní závěrky je nutno stanovit a rovněž i účtovat o reálné hodnotě derivátu (forwardové části). Pro zjednodušení příkladu je toto účtování uvedeno pouze u alternativy 2.

Vypořádání spotové části kontraktu – 1.12.2013:

Společnost realizovala na spotové části transakce kurzovou ztrátu ve výši 100 000 Kč (500 000 USD * (19,50 Kč/USD – 19,70 Kč/USD)).

² Nepovinné, viz poznámka pod čarou 1

³ Český účetní standard pro finanční instituce č. 105 hovoří o tom, že účetní jednotky s výjimkou bank a České národní banky mohou účetním předpisem stanovit, že o tomto přecenění neúčtují. Toto ustanovení v českých účetních standardech zcela chybí, nicméně se lze domnívat, že u účetních jednotek účtujících podle vyhlášky č. 500/2012 Sb. lze postupovat obdobně a mají rovněž možnost volby.

MD 221 Bankovní účet (USD)	(500 000 USD) 9 750 000
Dal 221 Bankovní účet (Kč)	9 850 000
MD 563 Kurzová ztráta	100 000

Pokud by společnost realizovala kurzový zisk, zisk by byl vykázán na účtu 663 (Dal).

Z podrozvahy se k datu vypořádání odúčtuje zachycená spotová transakce.⁴

MD 790 Pomocné účty	(500 000 USD) 9 950 000
Dal 751 Pohledávky ze spotových obchodů s cizí měnou	(500 000 USD) 9 950 000
MD 752 Závazky ze spotových obchodů s cizí měnou	9 850 000
Dal 790 Pomocné účty	9 850 000

Rovněž je třeba na podrozvaze přecenit dolarovou část forwardové transakce devizovým kurzem k datu vypořádání spotové části, tj. kurzem 19,50 Kč/USD. Přecenění dolarové části forwardu by tedy bylo ve výši 50 000 Kč ($500\,000\text{ USD} * 19,60\text{ Kč/USD} - 500\,000\text{ USD} * 19,50\text{ Kč/USD}$) na výslednou hodnotu 9 750 000 Kč.⁵

MD 752 Závazky z termínových obchodů s cizí měnou	50 000
Dal 790 Pomocné účty	50 000

Den účetní závěrky (alternativa 2) – 31.12.2013:

K datu účetní závěrky je nutno účtovat o reálné hodnotě derivátu, pokud je toto datum přede dnem vypořádání forwardové části swapu. Reálná hodnota kontraktu k rozvahovému dni byla stanovena záporná ve výši 91 500 Kč.⁶ Účetní zápis by byl následující:

Přecenění kontraktu ke dni účetní závěrky:

MD 567 Náklady z derivátových operací	91 500
Dal 373 Závazky z pevných termínových operací	91 500

⁴ Nepovinné, viz poznámka pod čarou 1

⁵ Nepovinné, viz poznámka pod čarou 1

⁶ Reálnou hodnotu derivátu k datu účetní závěrky je nutné stanovit (viz např.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Forwardov%C3%BD_kontrakt)

Pokud by reálná hodnota kontraktu byla stanovena jako kladná ve výši 91 500 Kč, společnost by realizovala zisk a účetní zápis by byl následující:

MD 373 Pohledávky z pevných termínových operací	91 500
Dal 667 Výnosy z derivátových operací	91 500

Rovněž je třeba přecenit na podrozvaze dolarovou část transakce devizovým kurzem k datu účetní závěrky. Pokud by byl k datu účetní závěrky kurz ČNB 20,00 Kč/USD, společnost by účtovala v podrozvaze o přecenění dolarové části transakce ve výši 250 000 Kč ($500\,000\text{ USD} * 20,00\text{ Kč/USD} - 500\,000\text{ USD} * 19,50\text{ Kč/USD}$) na výslednou hodnotu 10 000 000 Kč.⁷

MD 790 Pomocné účty	250 000
Dal 752 Závazky z termínových obchodů s cizí měnou	250 000

Vypořádání forwardové části kontraktu – 15.1.2014:

K datu vypořádání forwardové části byl kurz ČNB 20,10 Kč/USD. Společnost tedy realizovala ztrátu z uzavřeného měnového forwardu ve výši 150 000 Kč ($500\,000\text{ USD} * (\text{aktuální ČNB kurz } 20,10\text{ Kč/USD} - \text{dohodnutý forwardový kurz } 19,80\text{ Kč/USD})$). Účtování bude následující:

Z celkového (zde záporného) výsledku transakce ve výši 150 000 Kč již bylo 91 500 Kč účtováno do výsledku hospodaření předchozího účetního období (předpokládáme, že k datu účetní závěrky měl derivát zápornou reálnou hodnotu ve výši 91 500 Kč), proto se nyní do výsledku hospodaření doúčtuje zbytek, tj. 58 500 Kč⁸.

MD 567 Náklady z derivátových operací	58 500
Dal 373 Závazky z pevných termínových operací	58 500

Vypořádání forwardu:

MD 221 Bankovní účty (Kč)	9 900 000
Dal 221 Bankovní účty (USD)	(500 000 USD) 10 050 000
MD 373 Závazky z pevných termínových operací	150 000

⁷ Nepovinné, viz poznámka pod čarou 1

⁸ Tento způsob zaúčtování předpokládá současně provedení přecenění derivátového obchodu k datu vypořádání.

Forward je zároveň odúčtován z podrozvahy:⁹

MD 790 Pomocné účty	9 900 000
Dal 751 Pohledávky z termínových obchodů s cizí měnou	9 900 000
MD 752 Závazky z termínových obchodů s cizí měnou	(500 000 USD) 10 000 000
Dal 790 Pomocné účty	(500 000 USD) 10 000 000

Zdanění:

Zdanění derivátů obecně vychází ze zaúčtování.

Den uskutečnění transakce

Ke dni uskutečnění transakce nevznikají žádné dopady do základu daně z příjmů právnických osob.

Přecenění, den účetní závěrky a vypořádání kontraktu

Přecenění měnového swapu zůstává v základu daně, tzn. představuje zdanitelný výnos nebo daňový náklad.

Dle výkladu Generálního finančního ředitelství kurzové zisky nebo ztráty (i nerealizované), které vznikly ke dni účetní závěrky nebo vypořádání transakce, vstupují do základu daně z příjmů společnosti.

⁹ Nepovinné, viz poznámka pod čarou 1 tj. pokud bylo na podrozvaze účtováno.